

28. október - Deň vzniku samostatného Československa

V Česku je Deň vzniku samostatného Československa 28. október štátnym sviatkom a považuje sa za najvýznamnejší sviatok krajiny. Pripomína zlomový bod tisícročnej histórie českej štátnosti - vznik moderného štátu po niekoľkých storočiach zväzku s krajinami habsburskej monarchie.

Vznik ČSR je súčasťou dejín Slovenska

V moderných dejinách sú takýmito míľnikmi niektoré udalosti 20. storočia, na ktoré sa často z rôznych dôvodov zabúda. Napriek tomu mnohé udalosti odohrávajúce sa v tých rokoch mali pre Slovákov vskutku zásadný význam - každá z nich bola jedným z krokov na dlhej ceste vývoja Slovenska v Európe :

Význam vzniku Československa (28. októbra 1918) pre súčasné Slovensko

Dňa 28. októbra si na Slovensku (ne)pripomínáme výročie vzniku Československej republiky - spoločného štátu Čechov a Slovákov, ktorý vznikol na troskách monarchie Rakúsko-Uhorsko, jedného z porazených štátov v prvej svetovej vojne. Československá republika (ČSR) priniesla Čechom vytúženú obnovu ich štátnosti a Slovákom odtrhnutie územia Slovenska od Uhorska, druhej časti monarchie, ktorú po tzv. vyrovnaní takmer úplne ovládali maďarskí šovinisti. Vznik ČSR zastavil nie len cieľavedomú a mimoriadne brutálnu maďarizáciu slovenského národa, ale umožnil Slovákom aj do tej doby nebývalý kultúrny a národný rozvoj. Slováci sa práve v prvej ČSR dotvorili na moderný národ a to aj napriek silnej pražskej centralizácii a upieraniu pred vznikom ČSR prisľúbených národných požiadaviek.

Československá republika existovala až do 15. marca 1939, kedy bola pod politickým nátlakom nacistického Nemecka prinútená sa prvý krát rozdeliť. Z vôle Adolfa Hitlera vznikol vojnový Slovenský štát a po jeho vzniku Nemecko obsadilo (o pohraničné územia obráté) Čechy a Moravu. Vo sfére vplyvu nacizmu bolo Slovensko až do porážky Nemecka v roku 1945, kedy bola ČSR znova obnovená a to v hraniciach z roku 1937 (platných do Mníchovskej zrady a Viedenskej arbitráže). Povojnové Československo vydržalo až do 31. decembra 1992. Dňa 1. januára 1993 sa vtedy už federatívna republika znova rozdelila - vznikla samostatná Česká republika a samostatná Slovenská republika.

Ing. Alžbeta Švecová